

Karanlık Konakta Ne Var?

M. Âkil

12 Haziran

Bu satırların muharriri, size hiç de kendi kişisel kanaat ve inanışlarıyla alakası olmadan, tesadüflerin birdenbire karşısına çıkardığı ve iradesi dışında, başından sonuna kadar adım adım takip ettirdiği garip, korkunç, esrarlı ve açıklaması zor ve belki de imkânsız olaylardan söz edecektir.

Bu satırların okuyucuları bilmelidir ki, muharrir, ne kendi özel hayatında kafasında oluşan varsayımları ne de her günkü yaşamımızda rasladığımız sebepleri ilk bakışta gizli gibi görülen ufak tefek olayları; büyük ve herkesin bildiği bir vakaya uyarlamış değildir.

Bu satırların muharriri, yani ben, hiçbir varsayım ve hiçbir iddia ortaya atmadan, tıpkı bir demir parçasının suya atıldığı zaman batmaya mecbur olması gibi, görüneni görmeye ve kaydetmeye mecbur bir fotoğraf makinesi görevini yaparak başımdan geçenleri size birer birer anlatacağım. Şu kadarını olsun söylemeden duramayacağım ki olayların asıl nedenlerini, kökenlerini ve gerçek etkenlerini araştıranlardan -ki bilimadamlarıdır- hiçbiri gerçeğe ulaştıklarını iddia edemedikleri gibi yeryüzünde hiç kimse bilinmiş, anlaşılmiş ve kabulünde herkesin bir olduğu bir sonuca da ulaşamamıştır.

Bu olayda beni avutan, teselli eden de dünyada bir tek hakikat olmadığı gerçeğidir. Çünkü hepsi görünüşte bir gerçek olarak başımdan geçen olaylar meçhul kuvvetler tarafından yöneltilen, öyle esrarlı maceralardır ki hakikat olmaları gerçekliklerinden daha az tehlikeli; görünmeleri görünüşlerinden daha çok faydalı ve bilinmeleri bilinip anlaşılmalardan daha yararlıdır.

Bütün İstanbul havasını zehirleyen “Beyazıt Meydanı Esrarı”nı bilmeyen kimse belki yoktur. Fakat bu olaydan önce, bu esrarlı olaya benzer bir olayın İstanbul Belediyesi’nin genel toplantı salonunda meydana geldiğini kim bilir? Evet, belediyede, geçen haziranın on ikisinde.

Gazeteci olduğum için, o gün belediye meclisinin görüşmelerini izleyerek gazetemde yayımlamak amacıyla belediyeye gitmiştim.

Genel toplantı salonu o gün de her günküden farksızdı. Oturum açılmak üzere bulunduğuandan mevcut üyelerin hepsi yerli yerine geçmiş, önlerinde dosyaları, yüzleri belediye reisine dönmüş, aylardır devam edip gelen eski konu ve projelerin yeniden konuşulmasından ibaret, heyecansız ve isteksiz bir görüşmeye hazırlanıyorlardı.

Dinleyicilerin oturduğu yerden geçerek gazetecilere mahsus yere çıktım. Orada benden başka iki muharrir daha vardı.

Bunlardan birisi *Küçük Gazete* diğeri de *Son Posta* muharriri idi. Basın locasının tenhahlığı ispat ediyordu ki o günkü Belediye Meclisi görüşmeleri pek de önemli ve her gazetenin bir ağızdan bildirmeye hevesli olacağı sorunlara temas etmeyecekti. Uzun boylu beklemektense uykuya dalmayı tercih edecek kadar zamanını iyi idare etmeyi bilen arkadaşlarının üşenip gelmedikleri Belediye Meclisi görüşmelerini veya mahkeme oturumlarını not edip akşam kahvehanede bir paket sigara karşılığında satan *Son Posta* muharrirlerinden Sururi, ucu ince yontulmuş Faber kurşun kalemi elinde, makine kesimi uzun müsvette kâğıtları dizinde, açık ağzı ve titrek kirpikleriyle hatiplerden birinin heyecanla yumruğunu kürsüye vurmasını bekleyerek şekerlemesini kestirmeye başlamıştı.

Üçüncümüz *Küçük Gazete* muharriri locanın arkasındaki koridorda sinirli adımlarla geziniyor ve en muhtemel ihtimale göre kalıp kalmamak arasında bir karar vereme-

mekten öfkeleniyordu. Nihayet Sururi'ye hızla bir göz atıp bu işin en fazla bir paket Yenice'ye patlayacağına karar vermiş olmalı ki selam bile vermeden çıkıp gitti.

Görüşmeler başladı. Konu yeni açılacak caddelerle ilgiliydi. Nişantaşı'ndan Beşiktaş'a açılacak büyük cadde için istimlak edilmesi gereken binalar hakkında bütçeye konacak ödenek meselesi yine en uzun ve hiçbir zaman sonuçlanamayacak tartışmalara yol açmıştı. Tartışmayı idare eden reis ile az sayıdaki bir-iki hatipten bir kısmı Nişantaşı'nda Karakol Konak Sokak'taki eski bir üst devlet görevlisine ait eski ve görkemli binanın istimlakiyle yıkılmasına taraftar çıkıyordu. Fakat karşı çıkanlar bu binanın ihtiyaç göstereceği büyük istimlak bedeline para kaynağı aramaktansa aynı caddenin görünüşünün güzelliğinden bir parça fedakârlık edip üç kırık hattan oluşarak Beşiktaş'a inmesi fikrini savunuyorlardı.

Özet olarak gerek reis ve gerekse sorunla ilgili birkaç hatip bütün gayret ve uğraşmalarına karşın meclise en ufak bir heyecan vermiyorlar ve bilmem daha kaç oturum uzamak tehlikesini gösteren proje, şimdiden iki tarafın yıkmak yıkmamak düşüncelerinden önce suya düşmek durumuna girmiş bulunuyordu. O kadar ki akşamüstü kazanacağı yedi-sekiz paket Yenice sigarasının çekici dumanları bile iskemlesinde uyuklayan Sururi'nin henüz bir doğrulma hareketi yapmasına bile neden olmamıştı. Ortalığın bu çok alışılmış sakin anında Meclis'in orta sıralarından bir el kalktı ve boğuk bir ses işitildi.

“Söz istiyorum.”

Bunu reisin ince ve saygılı sesi izledi.

“Söz sizindir Gıyaseddin Halim Bey.”

Sururi uyukladığı yerden tek gözünü açıp baktı. Fakat Gıyaseddin Halim Bey'in kürsüye çıkmak üzere olduğunu görünce tekrar kapayarak bu sefer daha derin bir uykuya dalmak için iskemlesine iyice yerleşti.

Gıyaseddin Halim Bey, benim on seneye yaklaşan gazetecilik hayatımın başlangıcından beri, Belediye Meclisi üyelerinden ve saygın bir tüccar diye tanıdığım bu sessiz, gerçekten yumuşak huylu, hakikaten kibar, herkese saygı gösterdiği kadar herkesin saygısını kazanmış zatın kürsüye çıktığı çok ender görülmüş şeylerdendi. Acarlığı, itiraz etmeyi, muhalif olmayı daima olumsuz ve karakter kusuru olarak görececek, âdeta nezaket va ahlaka ters gibi kabul edecek derecede her düşüncüyü herkesi, her şeyi seven, uygun ve doğru bulan Gıyaseddin Bey'in her oturumunda olduğu gibi her yerde de tekrar ettiği şu kelimelerdi:

“Bravo, çok güzel, pek uygun, âlâ...”

Dediğim gibi nadiren kürsüye çıkarsa suya sabuna dokunmamak şartıyla herhangi bir sorunun falan toplumsal ve bilimsel noktasına işaretle, “Kulunuzun düşüncelerini söylemesine müsaade buyurulursa” diye söze başlar, saatlerce söz söyler ve bütün Belediye Meclisi'nde, reisinden hademelere kadar uyutmadık bir kişi bırakmayınca kadar anlatır, anlatırdı.

İşte şu anda da gözlerimle görüyor gibiyim. Gıyaseddin Hilmi Bey ağır adımlarla kürsüye doğru gidiyor. Ben başımı can sıkıntısıyla etrafa çeviriyor, bakıyorum. Herkes yarı uykuda. Dinleyiciler tarafına dönüyorum. Bunlar birkaç kişiden oluşuyor ve aralarında bir de kadın var. Bir kadın fakat müthiş, dikkat çeken bir kadın. Pek genç değil. Otuzotuz beş yaşlarında. İlk bakışta kömür gibi insanı etkileyen iri, parlak ve kara gözleri görünüyor. Güzel mi? Bilmem. Bunu o sırada hiç düşünmedim. Bildiğim bir şey varsa o da kadının yüzünde son derece korkunç, sert ve esrarlı bir anlam bulunmasıydı. Gözlerini Gıyaseddin Bey'in üzerine dikmişti, onu kürsüye doğru bakışlarıyla iten sanki oydu. Bu kadından bir hamlede aldığım tuhaf etkilenmeden bir parça şaşkın, gözlerimi kendisinden ayırdım.

Gıyaseddin Halim Bey kürsüye çıkmıştı. Ne o? Bir

yumruk, kürsünün üstüne bir yumruk attı. Dikilmiş saçlar, açılmış gözler, titreyen dudaklar ve müthiş bir yumruk daha! Aman yarabbi, ne oluyoruz? Gıyaseddin Bey neler söylüyor? Ne inanılmaz, ne korkunç, ne müthiş, ne şaşırıcı şeyler...

Yanı başımda Sururi birdenbire kalemine, kâğıdına sarılırken hemen vazgeçerek mırıldandı.

“Deli mi oldu bu?”

Oturumda büyük bir hareket oldu. Kafalar doğrulmaya, hayretten çeneler düşmeye, kapılar bile dolup herkes birbirinin üstünden aşarak Gıyaseddin Halim Bey’i görmeye can atmaya başladı.

Bu kargaşalık arasında birtakım yüksek sesler:

“Sahiden delirdi!”

“İndirseler bari kürsüden!”

“Yazık bu adamcağıza!” diye bağıryorlardı.

Gıyaseddin Halim Bey yumrukları havada sıkılmış, avazı çıktığı kadar bağıryor, sesi hiç kendi sesini andırmayan kör bir ahenkle çınılıyordu.

“Kanun mu? Ben böyle kuruntudan doğan bir kuvvet tanımıyorum. Ölüm ve darağacı. İşte her münasebetsizliğin ağzına takılacak yumruk. Ölüm ve darağacı. Şehri yıkmak hakkını size kim veriyor? Eski binaları size kim diyor yıkın diye? Yalnız bir tek ceza vardır: Ölüm. Yalnız bir tek çare vardır: Yok etmek. Ah o alçaklar evvel davranmasaydı, görecekerdi. Nasıl İstanbul’un sokakları birer darağaçlarıyla çiçek açacak ve bütün memleket mutluluk ve emniyete kavuşacaktı.”

Gıyaseddin Halim Bey’in ağzından son kelimeler boğuk bir inilti hâlinde çıktı. Yüzü mosmor olmuştu. Eli boynuna giderek yakalığını kopardı ve birdenbire kürsünün dibine yığıldı.

Hemen koşuştular. Ben de beraber. Hademelerden biri kürsünün üstündeki su bardağını alarak baygın yüzüne

serpti. Üyelerden bir doktor cebinden çıkardığı ufak bir şişeden Gıyaseddin Bey'in soluk dudaklarına birkaç damla akıttı. Kollarını indirip kaldırarak suni teneffüs hareketi yaptırdı. Birkaç saniye sonra Gıyaseddin Halim Bey, yorgun ve güçsüz, gözkapaklarını kaldırdı. Renksiz dudaklarından her zamanki doğal sesiyle şu kelimeler döküldü:

“Beni affediniz arkadaşlarım, beni affediniz. O konuşan, ben değildim. Anladınız mı? Ben değildim, o sözleri söyleyen oydu.”

Doktor, reisin kulağına hafifçe bir şeyler fısıldadı. Reis, hademelere gizli emirler verdi. Gıyaseddin Halim Bey'in koluna girdiler ve hastayı yavaş yavaş sürükleyerek otomobile evine gönderdiler.

Reis oturumu kapattığını söyledi. Dosyalarını toplayan Belediye Meclisi üyeleri koridorlarda bu esrarlı olayın münakaşasını yapmak üzere birbirlerine sokularak kapıdan çıkarlarken ben de kalabalığa karışmış yürüyordum. Tam başkanlık kürsüsünün önüne gelmiştim. Reis, zabıt kâtibine bir şeyler not ettiriyordu.

“Bakınız, zabıta nasıl geçireceksiniz söyleyeyim. Yazınız: Konuşma işareti, söz istiyorum. Satır başı. Gıyaseddin Halim Bey'in söz isteme talebine karşı Başkanlık makamı şu cevabı vermiştir, konuşma işareti, söz sizindir Gıyaseddin Halim Bey. Satır başı. Kendisi kürsüye çıkmışsa da ani olarak hiçbir kelime söylemeden hissettiği fenalık ve kendini kaybetmesi üzerine bayılmış ve gerekli sağlık müdahalesi yapılarak evine gönderilmiştir.”

Artık salon kapısından çıkmış ve bir türlü anlam veremediğim bu durumlardan kaçır gibi hızlı adımlarla yürüyordum ki birden kokulu bir rüzgâr, yumuşak bir kol darbesi ve havada dalgalanan saçların bir an içinde elime temasını hissettim. Evet, oydu. Salonda dinleyicilerin arasında gördüğüm, bende müthiş ve esrarlı bir etki yapan kadın. Dayanılmaz bir istekle onu izlemeye başladım.

Kadın, belediye binasının kapısından çıkmış, merdivenlerde etrafına bakınıyordu. Yanına yaklaştım ve ne söyleyeceğimi düşünmeden selam verdim. Kadın yine sert bir bakışla beni tepeden tırnağa kadar süzdü.

“Ne istiyorsunuz efendim, kimsiniz ve ne istiyorsunuz?”

Bütün cesaretim kırılmış, düşünüp söyleme yeteneğim darmadağın olmuştu.

“Efendim, affedersiniz. Bendeniz gazeteciyim. Sizinle görüşmek istiyorum. Çünkü... Çünkü...”

O gülüyor, hem de aptallığıma merhamet eden acı bir tebessümle gülüyordu. Bilmem nasıl oldu, ağzımdan şu söz çıktı:

“Bugünü hiç unutmayacağım.”

“Bugün hangi gündür biliyor musunuz?”

Şaşkınlığımı belli etmemek için dudaklarımı sıktım ve hafızamı zorladım.

“12 Haziran, değil mi?”

“Hayır efendim, Bugün onu vurdukları gündür.”

Ve beni büsbütün şaşkın ve sersem bırakarak gülerek uzaklaştı, gitti.